

Asia: VN/14931/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän tiedonhallinnan, tietohallinnon ja tietojärjestelmien muutoksen valmisteluun, suunnitteluun ja toteutukseen myönnettävästä rahoituksesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantaja on:

Jokin muu, mikä? [Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon ky, Eksote]

Huomiot rahoituksen käyttökohteisiin ja niiden rajaukseen (3 §) (toimialariippumattomat muutoskohteet: perustietotekniikka, hallinnon järjestelmät ja tahe-järjestelyt jne.)

Eksote kiittää mahdollisuudesta lausua asetusluonnoksesta ja muistiolluonnoksesta. Asetusluonnoksessa ja muistiolluonnoksessa on hyvin kuvattu uudistuksen aiheuttamia suunnittelu ja muutostarpeita. On kuitenkin huomioitava, että kaikkien tarpeellisten muutosten etukäteinen yksilöinti ei ole rahoitusta haettaessa mahdollista kireän aikataulun vuoksi, ja sen vuoksi suunnitelmaa koskevien muutosten käsittely tulisi toteuttaa joustavalla ja nopealla menettelyllä.

Myös sote-kuntayhtymissä hyvinvointialueen perustaminen aiheuttaa merkittäviä resurssi- ja rahoitustarpeita, jotka kohdistuvat erityisesti HR- sekä hallinnon ja talouden tietojärjestelmiin. Sote-alueilla, jossa pelastustoimi ja sote eivät ole vielä integroituneet edellytetään merkittäviä muutoksia infrastruktuurin sekä TORI-tietojärjestelmien osalta.

Huomiot rahoituksen käyttökohteisiin ja niiden rajaukseen (3 §) (sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallintaa ja ICT:tä koskevat muutoskohteet

Asetuksessa tulisi huomioida muodostettavien hyvinvointialueiden heterogeenisyys, joka osaltaan vaikuttaa myös saatavan avustuksen käyttökohteisiin. Jokaisella hyvinvointialueella, riippumatta siitä onko toiminnan integraatiota jo jossain määrin tapahtunut, on samankaltaisia avustusta edellyttäviä valmistelutehtäviä, esimerkiksi rekisterinpitäjyyteen sekä sopimukseen liittyvä muutostyö. Nämä tehtävät edellyttävät resursseja sekä hyvinvointialueen organisaatioilta, järjestelmätoimittajilta että muilta sidosyksiköiltä, esimerkiksi organisaatioiden inhouse-yhtiöiltä. Avustuksen saajilla tulisi olla

mahdollisuus käyttää avustuksen käytön suhteen harkintaa, jolloin sen kohdentaminen hyvinvointialueen perustamiseen toteutuisi tehokkaammin.

Pelan tietojärjestelmien osalta on huomioitava myös toimialan valtakunnallinen yhteistyö ja sen kehittyminen sekä siitä seuraavat tietojärjestelmiin liittyvät kansalliset vaateet, jotka voivat aiheuttaa hyvinvointialueiden tietojärjestelmäkenttään päällekkäisyyksiä ja näin lisäkuluja. Tämä tulisi huomioida avustusta jaettaessa. Samoin sopimusten läpikäynti, erityisesti talous- ja henkilöstöhallinnon (mm. henkilöstö- ja palkkahallinto, kirjanpito- ja raportointi, myyntilaskutus- ja myyntireskontra, ostolasku- ja ostoreskontra, maksuliikenne sekä matkustuspalvelut) ja tarvittavat toimenpiteet sekä sopimusten hallinta edellyttävät runsaasti työtä ja resurssien tarvetta myös Sote-kuntayhtymissä.

Laki hyvinvointialueista sekä SOTE- ja pelastustoimen järjestämislaite asettavat hyvinvointialueille lukuisia erilaisia velvoitteita, jotka edellyttävät mahdollisimman hyvää ja kattavaa tietopohjaa. PELAn ja Soten tietojohdamisen mallin rakentaminen kansallisia tietosisäلتöjen ja rakenteiden mukaiseksi edellyttää myös sote-kuntayhtymissä merkittäviä resurssi ja rahoitustarpeita. Näiden velvoitteiden toteuttaminen edellyttää perustettavilta hyvinvointialueilta suunnittelu- ja kehittämispanostuksia myös niillä alueilla, joissa toimii jo sote-kuntayhtymämalli.

Huomiot rahoituksen käyttökohteisiin ja niiden rajaukseen (3 §) (pelastustoimen tiedonhallintaa ja ICT:tä koskevat muutoskohteet)

Kts edelliset kohdat.

Sote-alueilla, jossa pelastustoimi ja sote eivät ole vielä integroituneet edellytetään merkittäviä muutoksia infrastruktuurin sekä TORI-tietojärjestelmien osalta.

Huomiot hyväksyttäviin kustannuksiin (4 §)

”Huomioitavaa on myös, että ehdotetun asetuksen 4 § mahdollistaa järjestelyt, joissa valtioavustuksen taho tekee, esimerkiksi kunnan tai kuntayhtymän kanssa, sopimuksen tarvittavien muutosten tekemisestä siirtyviin tietojärjestelmiin ennen järjestämisvastuun siirtymistä. Valtioavustuksen turvin hyvinvointialueiden olisi mahdollista sopia esimerkiksi pelastuslaitosten kanssa muun muassa tarvittavista hallinnon turvallisuusverkkoon liittymisen valmistelevista toteutuksista.”

Edellä kuvattu toimintamalli tulisi avata tarkemmin. Tarkoittaako toimintamalli sitä, että hyvinvointialue voi ostaa palvelut kunnalta/kuntayhtymältä vai sitä että kunta/kuntayhtymä voisi siirtää tähän liittyvät sopimukset ja siihen liittyvät kustannukset sellaisenaan hyvinvointialueelle? Tarkoittaako tämä myös muita välttämättömiä pitkäaikaisia menoja kuten osakkeiden ja osuuksien hankintaa sidosryhmäyhteisöistä? Myös organisaatioiden sidosryhmien (inhouse-yhtiöt) roolia hyvinvointialueella tulisi vielä selvittää.

Muita ehdotettuja pykälä koskevat huomiot

Uudistuksella on kireä aikataulu ja on erittäin tärkeää, että muutosrahoitusta voitaisiin käyttää valmistelutoimiin jo ennen varsinaista rahoituspäätös. Samoin avustusten hakeminen, muutosten tekeminen jo hyväksyttyyn suunnitelmaan ja hankehallinto tulisi tehdä mahdollisimman helpoksi/kevyeksi, jotta hyvinvointialueiden suunnittelu-/perustamistyö olisi mahdollisimman sujuvaa. Organisaatioiden sidosyksiköiden roolia valmistelussa tulisi täsmentää (esim. osakkeiden hankinta sidosyhteisöiltä hyvinvointialueelle).

Asetusta koskevat muut huomiot

Hyvinvointialueen perustamisen kokonaisrahoituksesta tulisi tehdä päätös vuosille 2021-2026, jotta hyvinvointialueiden toiminnan aloittaminen turvattaisiin. Kalenterivuositain päätettävä rahoitus hankaloittaa merkittävästi perustamishankkeen suunnittelua, resursointia ja toteuttamista.

Tepponen Merja

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri - Merja Tepponen, kehitysjohtaja ja
Etelä-Karjalan hyvinvointialueen vastuuvalmistelijä